مسئوولیت متن و شکل بدوش نویسندۀ مضمون میباشد، عقیدۀ نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاین نمی باشد

ن. جلیل زاد ۲۰۲۶/۰۴/۱۲

د افغانستان نامی نوم
د ابدي کېدو سمفوني
د مینې او د یو ملت د ګډ برخلیک نغمه

په ننني ګډوډه او شورجن نړۍ کې، په داسي نړۍ کې چې په کې پولي کله ناکله پر نقشو لړزېږي، هویتونه د سیاست په تندباد کي رنګ بایلي او حقیقت د ګنو روایتونو په منځ کي ورکیږي، لا هم یو نوم شته چې نه یوازې د تاریخ پر پاڼه، بلکې د انسانانو د جان په ژورو کې حک شوی دی: افغانستان.
دا نوم یوازې یو لغت نه دی، بلکې یو حضور دی ، ژوندی، تپېدونکی او د زمان په رګونو کې روان حضور .
افغانستان تر دې وړاندې چې جغرافیه وي، یو احساس دی, تر دې وړاندې چې پوله وي، یو مانا ده, او تر دي وړاندي چې هېواد وي، یو ګډ برخلیک دی.
افغانستان، هغه اوږد او نه پرې کېدونکی آواز دی چې له تاریخ د تلونو را پورته کېږي او د نسلونو په روح کې طنین وهي.
دا نوم د اوښکو او موسکاوو، د ماتي او درېدو، او د چوپتیاوو او فریادونو ترجمان دی, هغه فریادونه او چوپتیاوې چې د پیړیو په اوږدو کې د دې خاورې په زړه کې رواني وې.
په دې نوم کې د هغو خلکو روح پروت دی چې له تولو تریخیو سره سره لا هم هیله کرې، له تولو زخمونو سره سره لا هم مینه کوي، او له تولو تندبادونو سره سره لا هم ولاړ دي.
افغانستان
له خاورې، له زماني هاخوا
افغانستان په د نقشي په کرښو کي نه شي را محدودېدای.
دا سرزمین تر دې ډېر دی چې یوازې خاوره وي, دا خاطره ده، تر دې وړاندې چې پوله وي، پیوند دی.
له د پامیر، بابا، سپین غر، تور غر او هندوکش له سر په فلک رسونکو غرو نه، چې ګواکې د آسمان ستني دي، تر هغو بې پایانه دښتو پورې چې د خلکو د صبر هنداره ده, له شنو او ژوندیو درو نه تر چوپو او رازناکو بیابانونو پورې, تول او تول د یوې سترې روایتي کیسي توتي دي.
هغه روایت چې نوم یې افغانستان دی.
دا سرزمین د تمدنونو حافظه ده:
بلخ، چې کله د پوهې او حکمت مشعل و ,
بامیان، چې چوپتیا یې له زرګونو خبرو ژوره ده,
غزني، چې د علم او قدرت شکوه یې په ځان کې لرله,
هرات، چې ساه یې له شعر او هنر سره ګډه وه,

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکني د لیکنیزې بنې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له راالیرلو مخکي په خیر و لولئ

ټول ګواهي ورکوي چې افغانستان یوازې جګړهلیدلی هېواد نه دی، بلکې د تمدن او فرهنګ ګهواره هم وه.

افغانستان

په تنوع کې ګډ برخلیک

په داسې نړۍ کې چې توپیرونه کله د بېلتون پلمه ګرځي، افغانستان د تنوع په زړه کې د ګډ ژوند یو ژوندی مثال دی.

پښتون، تاجیک، هزاره، ازبک، ترکمن، بلوچ، نورستانی، ایماق او نور اقوام، هر یو له خپلې ژبې، خپلې کلتور او خپل روایت سره، نه د جلا ټاپوګانو په څېر، بلکې د یوه واحد وجود د غړو په څېر یو ځای ژوند کړی دی.

دا تنوع کمزوري نه ده، بلکې شکوه ده.

دا درز نه دی، بلکې ښکلا ده.

افغانستان د یوې لاسي اوبدل شوې غالۍ په څېر دی چې هر رنګ یې مانا لري، هر نقش یې یوه کیسه کوي، او د هر رنګ له ورک کېدو سره غالۍ نیمګړې کېږي.

په دې سرزمین کې توپیرونه د دېوال پر ځای پلونه جوړوي, که وکتل شي، که وپېژندل شي، او که ورته درناوی وشي.

یو نوم چې په وینو او مینه لیکل شوی

افغانستان یوازې په تاریخ کې نه دی لیکل شوی،

په زړونو کې هم حک شوی دی.

دا نوم د هغو مېندو په اوښکو خړوب شوی چې زامن یې د خاورې غېږ ته سپارلي دي,

د هغو کارګرانو په خولو لمده شوی چې د لمر تر سوځنده تودوخې لاندې د یوې ګولۍ ډوډۍ لپاره هڅه کوي,

او د هغو انسانانو په وینو رنګین شوی چې د عزت، د آزادۍ او د بقا لپاره ولاړ پاتې شوي دي.

خو د دې رنځونو تر څنګ، افغانستان له مینې هم ډک دی:

مینه د ژوند، د کورنۍ، د مېلمه، د خاورې او د راتلونکې لپاره.

په هر ساده کور کې، د هر ماشوم په موسکا کې، د هرې مور په دعا کې, دا مینه روانه ده.

افغانستان

د رنځ نه، بلکې د مقاومت روایت

ډېری کسان افغانستان د جګړې په نوم پېژني، خو حقیقت دا دی چې افغانستان باید د «مقاومت» په نوم وپېژندل شي، نه یوازې د «رنځ» په نوم.

رنځ د کیسې یوه برخه ده، خو ټول داستان نه دی.

هغه څه چې دا سرزمین تعریفوي، د هر سقوط نه وروسته بیا درېدل دي.

افغانستان،

ځلې ځلې مات شوی، خو هېڅکله نه دی نړېدلی,

ځلې ځلې زخمي شوی، خو هېڅکله یې ساه نه ده پرې شوې.

دا سرزمین د هغه ونې په څېر دی چې ریښې یې د تاریخ په ژورو کې ښخې دي,

بادونه یې ښوروي، خو له ځایه یې نه شي ایستلی.

فرهنګ

د افغانستان ژوندی روح

که افغانستان بدن وي، فرهنګ یې روح دی.

په لطیفو شعرونو، په محلي موسیقۍ، په زړو کیسو او په بېلابېلو ژبو کې د دې سرزمین روح تنفس کوي.

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکنې د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په ځیر و لولـئ

د بیدل، سنایي، رحمان بابا، خوشحال خان، حمید مومند، باري جهاني او نورو نومونه یوازې د شاعرانو نومونه نه دي،
هغوی د دې ملت د ګډ روح ساتونکي دي.
په شعرونو کې یې انسانیت څپه څپه روان دی،
په کلمو کې یې وحدت ساه باسي،
او په فکرونو کې یې پولې رنګ بایلي.
دا میراث هغه خزانه ده چې راتلونکی هم پرې روښانه کېدای شي،
که پاسداري یې وشي.
افغانستان
یو زخمي، خو ژوندی کور
افغانستان زموږ ګډ کور دی.
کور چې دیوالونه یې درزونه لري، خو لا هم نه دی نړېدلی،
کور چې زخمي دی، خو لا هم ګرم دی.
په دې کور کې خوشالۍ ګډې دي او غمونه هم.
که یو څوک وژاړي، د هغه غږ د نورو په زړونو کې هم انګازې کوي،
او که یو څوک پورته شي، د ټولو په زړونو کې هیله راژوندۍ کېږي.
دا کور د ټولو دی، بې له استثنا.
راتلونکی
هغه فصل چې لا لیکل کېږي
افغانستان یوازې تېر نه دی، راتلونکی هم دی.
راتلونکی چې لا نه دی لیکل شوی، خو د نن د نسل په لاسونو جوړېږي.
نسل چې کولای شي د تکرار له کړۍ ووځي،
له تاریخه زده کړه وکړي، نه دا چې په هغه کې بند پاتې شي.
دا راتلونکی یوازې په هیله نه جوړېږي،
په پوهه، عدالت، همدلي او زړورتیا جوړېږي.
افغانستان هغه وخت غوړېږي چې:
هیڅوک په دې کور کې ځان پردی احساس نه کړي،
هیڅ غږ چوپ نه شي،
او هیڅ حق تر پښو لاندې نه شي.
افغانستان
یو نانوشته تړون
په ژورو کې د دې نوم یو تړون پروت دی، نانوشته، خو استوار:
دا چې زموږ برخلیکونه سره تړلي دي،
دا چې هېڅوک یوازې نه ژغورل کېږي،
او دا چې عزت یوازې په همدلي کې معنا پیدا کوي.
افغانستان موږ ته یوازې ګډ ژوند نه را زده کوي،
بلکې ګډ برخلیک را زده کوي.
انسان
د دې نوم تپېدونکی زړه
په پای کې، هغه څه چې افغانستان ته مانا ورکوي، انسان دی.
نه غرونه، نه پولې، نه تاریخ،
بلکې هغه انسانان چې په دې سرزمین کې ژوند کوي، رنځ وړي، خاندي او خوبونهویني.

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکنې د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په ځیر و لولئ

افغانستان د هغو ماشومانو په سترګو کې دی چې لا هم هيله لري,
د هغو پلرونو په لاسونو کې دی چې لا هم کار کوي,
او د هغو ميندو په دعاوو کې دی چې لا هم آرزو لري.
فرجام
افغانستان، يوازې يو هېواد نه,
يوه کيسه، يو تعهد، يو عشق
افغانستان يوازې يو هېواد نه دی,
يو روايت دی، يو تعهد دی، يو عشق دی.
عشق چې د زمان په تېرېدو نه زړېږي,
د زخمونو په ډېرېدو نه مري,
او د تندبادونو په راتګ نه ورکېږي.
افغانستان يو زړه دی چې لا هم ټپېږي،
او موږ د هغه ټپشونه يو.
تر هغه چې دا ټپش روان وي،
دا نوم ژوندی دی.

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړيکه ټينګه کړئ maqalat@afghan-german.de
يادونه: دليکنې د ليکنيزې بڼې پازوالي د ليکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله ليکنه له راليږلو مخکې په ځير و لولـئ